א) [לעיל נה.], ב) [לקמן לא.], ג) נ"י כ"י,

הגהות הב"ח (מ) גמ' לבני השניה אתם

בני בעלת חוב:

תוספות רי"ד (המשך) גובים כלום: ומותבינן להו גובים כלום: ומוחבינן לווו מהא מתני' דתני ויורשי הא' קודמים ליורשי הב' והא הכא דדינם על יורשי הבעל הן דהא מת קתני ואילו באה ראשונה עצמה או שויה עצמה גובים אלא בשבועה שלא גובים אלא בשבונוו שלא פרעה הבעל כדתנן אין אלמנה נפרעת מנ"י אלא בשבועה ועכשיו שמתו הן . הודם שנשבעו האיך גובין כשנשבעה ומתה דדוקא אם נשבעה קודם שתמות אז גובין יורשיה אבל אם או גובן יו שרו אבי אם לא נשבעה לא: ודייקו מדקתני הא' קודמת לב' ולא קתני הא' יש לה והב' אין לה מכלל דאי . קדמה ב' ותפסה לא מפקינן מינה ש"מ בח"מ שקדם וגבה מש"ג. לעולם . אימא לך מה שגבה ל"ג והאי קודמת לגמרי כדתנן בן קודם לבת: ואי קשיא היכי מסתפק תלמודא במתני׳ אי גבה גבה ואי לא גבה ולא אוכח ממה דתנן בס״פ מי שהיה יטלו אחריהם חלקם במותר כדרך וכתבה הא' ללוקח דו"ד חולקי ירושה: יורשי הרחשונה א״ל עמך השניה מוציאה למה לי. דקרו להו יורשי ראשונה הלא וכר׳. אלמא אע״ג שקדמה לא מכחה ולא מתקנתה הן באין לירש ר׳ וגרחה לא עשחה כלוח ואמאי קתני סיפא ליורשי הראשונה: תשובה הא אמר לקמן הכי גרסי׳ איידי דתנא שניה ויורשיה בפירקז דאמר שמואל תנה נמי ליורשי הרחשונה. חיידי פלוגתא דתנאי ⁽¹⁾ דקרי להו לבני שניה יורשי האם וכן מה שגבה גבה מ"ה . דיקא הא מחוי׳ הירי ח״ל דאינהו מינה קא ירתי קרינהו לבני ראשונה נמי על שם יורשיה ולאו ב) וב״ח מאוחר וכו׳. משום דמדידה קא ירתי אלא שמא ההוא במטלטליז מיירי אבל לעולם במקרקע מ״ש ל״ג והכי אוקמי׳ ר״ח ז״ל בעלמה כלומר לבני הרחשונה: והכה דלא מיירי האי דערכין אלא במטלטלי. אראב״א היה בידו ה' סלעים ואמר ערכי עלי וחזר ואמר ע״ע ונתן ד' לב' וא' לא' יוציא מידי שניהן מ"ט ב"ח מאוחר שקדם וגבה מש"ג בעידנא דיהיב לא' תו לית ליה נתן ד' לא' וא' לב' ידי ב' יצא ידי א' ל"י מ"ט נשא את הא' ומתה וירשה רעלה ויש לרויח שלו בנ"ד דיהוין כו' נשא את הב' ומת הוא ובאיז הב' הבי ומת הוא ובאין הבי ויורשיה ליטול כתובתה ובני הא' באין ליטול כתובת אמן כתנאי בנ"ד הב׳ ויורשיה קודמים וכו׳. פי׳ שתחלה נפרעת הב׳ שהיא כב"ח וכז יורשיה

יטלו בני הא' כתובת אמן

. שאין לה זכות ליטול אלא

סגא נמי. רישא לישנא דלכתחילה קודמת ולא מגא אם קדמה ותפסה אין מוציאין: שמע מינה אחת בחייו ואחת במותו יש להן. לראשונים כתובת בנין דכרין ולא אמרינן כי תקון בנין דכרין היכא דמתו שתיהן בחייו וכתובת האחת מרובה משל חברתה אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן והשאר חולקין בשוה דהשתא אתו תרוייהו בתורת בנין דכרין שהוא ירושת האב ולא אתי לאינלויי אבל אחת בחייו ואחת במותו דיורשי שניה באין על כתובת אמן בתורת ירושת חוב אמן ולא מאביהם באה להם ובני ראשונה באין ליטול חלק יתר מכח ירושת האב

דהא ירתון תנן לא שקלי דלמא אתו לאינצויי ולומר לא תטלו בירושת אבינו תנא נמי הראשונה קודמת לשניה: נשא יותר ממנו הא לא אמרינן: כסובה את הראשונה: שמע מינה תלת "שמע נעשית מותר לחברתה. דחע"ג דלח מינה אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת תקון כתובת בנין דכרין אא"כ יש בנין דכרין ולא חיישיגן לאינצויי ממאי מותר על שתי הכתובות דינר דלח מדקתני שניה ויורשיה קודמים ליורשי מיעקרא נחלה דאורייתא כדתנן ראשונה מיקדם הוא דקדמי הא איכא שקלי בפרקיןט ופרשינן טעמא בפרק נערה יושמע מינה כתובה נעשית מותר לחברתה שנתפתתה (לעיל דף נב:) הני מילי כי מתו שתיהן בחייו דתרוייהו אתו ממאי מדלא קתני אם יש שם מותר דינר בתורת בנין דכרין אבל אחת בחייו יושמע מינה כתובת בנין דכרין שלא מרפה ואחת במותו שהשניה נגבית בתורת ממשעבדי דאי סלקא דעתין מרפה חוב אין לך ירושה גדולה מזו ולא ממשעבדי ליתו בני ראשונה ולמרפינהו מיעקרא נחלה דאורייתא שכשמת נפלו לבני שניה מתקיף לה רב אשי ממאי דלמא נכסים לפני יורשין וכשילא שטר חוב על אביהן אלו ואלו עושין מצוה לפרוע חובת אביהן והיא היא ירושתן לפיכך כתובה זו נעשית כמותר לירושה וגובין בני הראשונה כתובת בנין דכרין: ם [לא טרפי ממשעבדי. דלא מימא יתבון תנן ובעל חוב הוו ושעבודם קודם ויטרפו מבני השניה שהן בעלי חובות מאוחרין אלא יורשין הן וירתון תנן ולא גבו ממשעבדין: ומחי קודמין. דמשמע הא אי איכא מידי למשקל בתרייהו שקלו: קודמין לנחלה. לא שיטלו הראשונים אחריהם כתובת אמן אלא

בנין דכרין לא דכ"ע אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין בדחיכה מותר דינר. קאמר אי האי קודמין ליורשי הראשונה קודמין והכא לכתובת בנין דכרין הוא איכא לאוקומה בדאיכא מותר דינר ואע"ג דלא תני אם יש שם מותר דינר הא קתני לה לקמן [1,6] היה שם מותר דינר כו' ותרתי זימני לא אינטריך למיתני: סנאי היא. אי שקלי בני ראשונה כתובת בנין דכרין אי לא: אסם בני בעלם חוב אסם עלו כחובם אמרם ולאו. ע"כ בדליכא מותר דינר קמיירי מדקתני ולאו ואי דאיכא נחלה יותר על שתי כתובות מאי ולאו דקא אמרי להו נהי נמי דשקלי בני ראשונה כתובת בנין דכרין שארא מיהא פלגי אלא בדליכא והכי קאמרי להו אתם בני בעלת חוב אתם וכתובת אמכם הואיל וחוב היא ואינכם באין בתורת בנין דכרין לא בעינן מותר דינר דאין לך נחלה דאורייתא יפה מזו שאנו ואתם פורעים חובת אבינו הלכך טלו אותה ולאו ואנו נטול השאר בכתובת בנין דכרין: רבי עקיבא אומר כבר קפלה נחלה כו'. משעה שמת הבעל בחייה של שניה קפלה נחלת בנין דכרין מלפני בני הראשונה: **ונפלה**. להיות נחלה כשאר ירושה אף לבני השניה ואפילו הוי הכא מותר דינר לא הוו שקלי בני הראשונה כתובת בנין דכרין דבאחת בחייו ואחת במותו לא איתקן: דכו"ע יש להן. וטעמא דרבי עקיבא הכא משום דליכא מותר דינר הוא וקסבר אין כתובה נעשית מותר לחברתה ואפי׳ השניה חוב. וה״ה לבע״ח היכא דמתו שתיהן בחייו דתרוייהו אתו בתורת בנין דכרין ויש שם מותר דינר והוא משועבד לבעל חוב לא הוי מותר: בבעל חוב כולי עלמא לא פליגי דהוי מותר. הואיל והשטר יולא על כולם נמלאו כולם פורעין והיא נחלה שלהן שעשו בהן מלות פריעת חוב אביהם: כי פליגי בכחובה. באחת בחייו ואחת במותו שהשניה חוב היא פליגי בן נכס סבר הרי זו כשאר חוב והוי מותר ור' עקיבא סבר לאו כשאר חוב דמי כיון דאינהו גופייהו קא שקלי והלכך הנך בני שניה מקבלין ולא פורעין נמצא שאין כאן נחלה דאורייתא ולא איתקן ירושת בנין דכרין דרבנן למיעקר נחלה דאורייתא: אי הכי. דבהא לחודא הוא דפליג רבי עקיבא משום דליכא מותר ואי הוה מותר לא פליג מאי כבר קפלה נחלה דמשמע אין כאן חורת בנין דכרין כלל הכי אבעי ליה למימר אם יש שם מותר נוטלין ואם לאו אין נוטלין: אלא אמר רב יוסף כו'. כדפרישית ברישא דאפי׳ הוה בה מותר אתא ר' עקיבא למימר דהואיל ואחת במותו ליכא כתובת בנין דכרין לבני ראשונה וכל שכן כי ליכא: באים בניה של זו. קא סלקא דעתך אבני שניה קאי והכי קאמר באים בני השניה שהיא בעלת חוב ונוטלין כתובת אמם אבל לבני ראשונה אין כאן כתובה דקסבר אחת בחייו ואחת במותו אין להם: **חולקין בשוה**. את המותר על כתובת החוב:

ירתון תנן הלכך פורעין . תחלה חוב אביהו ואח״כ י הייה באריקי הייקר ש"מ ג' ש"מ א' בחייו וא' במותו י"ל כתובת בנין דכרין ולא חיישי' לאנצויי ממאי מקתוני ב" ויורשיה קודמים ליורשי הא' מיקדם הוא דקדמי הא איכא שקלי פי׳ מדקתני קודמים ש"מ דאי איכא תו נכסים שקילי יורשי הא' כתובת אמן ולא פלגי בני ב' בהדייהו מכח ירושת אביהן וש"מ א' מתה בחייו וא' מתה במותו יש לבני הא' כבנ"ד ול"א כי תקון רבנן בנ"ד היכא דמתו שתיהן בחייו וכתובה הא' מרובה משל חברתה אלו נוטלין כ"א וא"נ כתובת אמן והשאר חולקין בשוה דהשתא אתו תרוייהו בתורת בנ"ד שהוא ירושת האב דלא אתו לאנצויי אבל א' בחייו וא' במותו דיורשי ב' . על כתובת אמן ולא מאביהן באה להן ובני הא' באין ליטול חלק יתר מכח ירוש' האב דהא ירתון תנן לא שקילי דילמא לאנצויי ולומר לא תטלו בירושת אבינו יותר ממנו הא לא אמרי'. וש"מ כתובה נעשה מותר לחברתה מדלא קתני אם יש שם מותר דינר ב' ויורשי' קודמים. פי' אע"ג דלא תקון רבנן כבנ"ד אא"כ יש מותר דינר על ב' הכתובות כי היכי דלא מיעקרא נ"ד כדתנן לקמן בפירקן ה"מ כי מתו שתיהן בחייו תרוייהו אתו בתורת בנ"ד אבל א' בחייו וא' במותו שהב" . לך ירושה גדולה מזו ולא מיעקרא נ״ד שכשמת נפלו נכסי קמי׳ יורשים וכשיצא שטר חוב על אביהן . אלו ואלו עושין מצוה לפרוע חוב אביהן והיא היא ירושתו לפיכך כתובה זו נעשה מותר לחברתה לירושה וגובין בני הא' בתורת בנ"ד. וש"מ כתובת בנ"ד לא טרפא ממשעבדי דאי ס"ד טרפ׳ ממשעבדי ליתי בני הא׳ וליטרפו לבני ב׳ ואסיקנא.

הא איכא שקלי. מדקתני לשון קודמין דהוה ליה למימר שניה ויורשיה נוטלין ולא יורשי הראשונה ואע"ג דתנן בן קודם לבת הכא דאיכא למטעי הוה ליה למידק:

מדלא קתני אם יש שם מותר דינר. אף על גב דלא הוה קאי אלא אדיוקא שפיר הוה ליה למיתני: והכא הוא דאיכא מותר דינר. לא הוה לריך להאי דמטעמא קמא אדחי כולהו הואיל ואוקימנא קודמין לנחלה:

לעולם אימא לך אחת בחייו ואחת במותו אין להן כתובת בנין דכרין ומאי קודמין לנחלה קתני וכי תימא יורשי הראשונה למה לי איידי דתנא שניה ויורשיה תנא נמי ליורשי הראשונה ודקאמרת כתובה נעשית מותר לחברתה דלמא לעולם אימא לך אין כתובה נעשית מותר לחברתה והכא הוא דאיכא מותר דינר ואחת בחייו ואחת במותו תנאי היא דתניא מתו אחת בחייו ואחת במותו בן נגם אומר יכולין בני הראשונה לומר לבני השניה 🕫 בני בעלת חוב אתם שלו כתובת אמכם וצאו ר' עקיבא אומר כבר קפצה נחלה מלפני בני הראשונה ונפלה לפני בני השניה מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין ומר סבר אחת בחייו ואחת במותו אין להן כתובת בנין דכרין אמר רבה אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי דכולי עלמא אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין והכא בכתובה נעשית מותר לחברתה והוא הדין לבעל חוב קמיפלגי מר סבר כתובה נעשית מותר לחברתה והוא הדין לבעל חוב ומר סבר אין כתובה נעשית מותר לחברתה והוא הדין לבעל חוב ואמינא להו אנא יבבעל חוב כולי עלמא לא פליגי דהוי מותר בי פליגי בכתובה מתקיף לה רב יוסף, אי הכי רבי עקיבא אומר כבר קפצה נחלה אם יש מותר דינר מיבעי ליה אלא אמר רב יוסף באחת בחייו ואחת במותו קא מיפלגי והני תנאי כי הני תנאי דתניא נשא את הראשונה ומתה נשא את השניה ומת הוא באין בניה של זו לאחר מיתה ונוטלין כתובת אמן ר"ש אומר אָם יש מותר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן ואם לאו חולקין בשוה מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין ומר סבר אחת בחייו ואחת במותו אין להם כתובת

> יי הישב.. משר היוברא בעלמא דרוקא מויימ דהח תנאי ב"ד אית לה אבל תוספ' לא: מיתיבי חדשו נוטלת מה שחדשו לא חדשו בתולה גובה ר" ואלמנה ק' תיובתא דר"י פ" אם חדשו לאחר שהגדיל הקטן לכתוב לאשתו שום דבר וכן העובד כוכבים לאחר שנתגייר נוטלת בשתיהן מה שחדשו ואם לא חדשו וקיימם בסתם בתולה גובה ר' ואלמנה ק' (תיובתא דר"י) מ"ש להן בתחלה ודוקא מו"מ אבל תוספת לא וקשה לר"י ומהדר ר"י מתני אטעיתיה איהו סבר כתובתה קיימת אכולהו מילתא קאי. פי על כל מ"ש לה מתחילה ואפי תוס' ולא היא אעיקר כתובה קאי כדמפרש בברייתא:

> מי שהיה נשוי שתי נשים ומת הראשונה קודמת לשניה ויורשי הראשונה קודמת ליורשי הב' נשא את הא' ומתה נשא את הא' ומתה נשא את הה' ומת הוא השניה ויורשים הא' שזמנה קודם הב' ומת הוא השניה ויורשים הא' שזמנה קודם קודמת הב' ומת הוא בשניה ויורשים הא' שזמנה קודם קודמת לב' ואם הנשים מתו אחרי מות בעליהן יורשי הא' קודמין ליורשי הב'. פי' בשלהי פ' כל הנשבעים אמר רב ושמואל . אם מת הלוה בחיי מלוה שאם רוצה המלוה לגבות מיורשי הלוה אי"ל שלא בשבועה כדתנז הבא ליפרע וכו' אם מת אח"כ המלוה ובאו יורשי המלוה לגבות מיורשי הלוה אין גובין כלום שאין אדם מוריש שבועה לבניו שכיון שחייב המלוה שבועה שבלא שבועה אי״ל מיורשי הלוה ולא הספיק לישבע עד שמת אין יורשיו יכולים לגבות מיורשי הלוה כלום שא״י לישבע הן שלא נפרע אביהן מן הלוה שמהיכן יודעים אם נפרע אם לאו ואחרי שא״י לישבע אותה השבועה שנתחייב המלוה אינם

תומפות רי"ד ימודה ר"נ דאי אוסיף

ג א ב מיי׳ פי״ט מהלי אישות הלכה ז טור ש״ע אה״ע סימן קיא

מעיף מ:

ד ג מיי׳ שם הלכה ט

:טוש"ע שם סעיף יג

ה ד מיי׳ שם הלכה ו

נוש"ע שם סעיף ו:

ה"נ בדאוסיף לה. פי אי אוסיף ביה דקלא בשטר ב׳ לתוספת כתבי׳ ולא לבטל את זמן שטר א' וחרוייהו מיהו לא ואוסיפת לך הך אקמייתא אלא שטר כתובה [יתירא] כתב לה ולא הזכיר בה את הראשונה הכי קא״ל אם תתרצי למחול שיעבודא של א׳ גבי כתובה זו המרובה ואם . לאו גבי הא׳ המועטת . נביא וכי אמר ר"נ בטל שני א״ה בדלא אוסיף ביה לקמאי אתא למאי כתבי׳: . או כתובה וגט ומיתה אר כוובה ומיתה ת״ר גט כתובה ומיתה אם גט קודם לכתובה . נובה ב' כתובות כתובה אלא כתובה א' שהמגרש את האשה והחזירה ע"מ כ"ר החזירה. פי' אשה שהוציאה לב"ד גט וכתובה ועדי מיתה אחת מחמת גירושין ואחת מחמת אלמנות אם זמן הגט קודם לזמן הכתובה דמוכחא מילתא שהיה בה נשואים קדמונים ועליהם נכתב זה הגט והחזירה וכתב לה כתובה ומת בעלה גובה ב׳ כתובות א׳ . הראשונים שכיון שגיטה קיים בידה בודאי לא פרעה שאילו פרעה היה קורע לגיטה ותנן הוציאה . נט ואין עמה כתובה גובה כתובתה וא' גובה בעדי מיתה על נשואין האחרונים שכיון שכתב לה כתובה אין לומר ע"ד כ"ר החזירה שהרי רצה וכתב לה כתובה ואם קודמת כתובה לגט נמצא שזה הגט על נשואי אותה הכתובה נעשה אינה והאי דתני שהמגרש את האשה והחזירה וכו' ה"ק ובאה לגבות כתובה שניה רטדי מיחה רטרור ושואיז האחרונים א"י שכיון שלא כתב לה כתובה אחרת באלו הנשואין ואין בידה אלא כתובה הא' ע"מ כ"ר החזירה: קטן שהשיאו אביו וכו'. אמר ר"ה ל"ש אביז זכוי. אמו ז "ה ל"ש אלא מו"מ אבל תוספת אין לה ור"י אמר אפי׳ תוס' י"ל. פי׳ סבר ר"י כל מה שכתב לה בעודו קטן בין עיקר כתובה בין תוס׳ הכל גובה שע״מ כן . כל מה שכתב לה בקטנותו י ור"ה סבר שטרא חספא